

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen  
2026-01-15  
Besvaras senast  
2026-01-21 kl. 12.00

Till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

**2025/26:397 Risker med bekämpningsmedel**

Försäljningen av kemiska bekämpningsmedel, sett till hektardoser, har ökat i Sverige sedan 1990-talet. Det är problematiskt, eftersom riskerna med kemiska bekämpningsmedel är många och välkända. Enligt index för bekämpningsmedel är trenden snarare en ökning än en minskning av dessa risker. Miljöpartiet anser att mer behöver göras för att minska de allvarliga risker som människor och miljö utsätts för.

Kemiska bekämpningsmedel hittas i luft och i nederbörd, i våra dricksvattentäkter, i sjöar och i vattendrag, och de kan spridas långväga i både luft och vatten. Forskning visar att de kan orsaka allvarliga effekter för både människor och miljö. De kan påverka växt- och djurlivet negativt, genom att försämra reproduktionsförmågan, och utveckling och beteende hos till exempel vattenlevande organismer. Insektsmedel kan kraftigt reducera populationer av dagsländor och nattsländor, som är nyckelarter i sötvattensekosystem, och ogräsmedel kan påverka tillväxten hos alger och vattenväxter, vilket i sin tur förändrar näringsomsättning och syreförhållanden. Det här är bara några exempel.

I samtliga vattendrag som omfattas av miljöövervakningen visar analyserna små mängder av bekämpningsmedel. I vart tredje prov överskred halterna de riktvärden som indikerar att skador på vattenlevande organismer kan uppkomma.

Dagens lagstiftning fångar heller inte de verkliga riskerna med den kemikaliecocktail vi har i miljön. Myndigheternas gränsvärden för bekämpningsmedel sätts per ämne, och effekten av att olika ämnen blandas, och kumulativa effekter av ackumulering i ekosystem, fångas inte av lagstiftningen. Det är allvarligt, och det leder till att den samlade giftigheten i en blandning kan överstiga den för enskilda medel (SLU 2025). Kunskapen om kombinationseffekter är begränsad.

Miljöpartiet anser att mer behöver göras för att minska miljö- och hälsoriskerna som användningen av kemiska bekämpningsmedel medför.

Försiktighetsprincipen behöver få ett större genomslag i lagstiftningen. Det behövs en starkare och mer effektiv reglering av kemiska bekämpningsmedel. Ett konkret sätt att förbättra regleringen vore att differentiera skattesatsen på kemiska bekämpningsmedel efter ämnenas giftighet. Det har gjorts i både

Norge och Danmark och har föreslagits i utredningsbetänkandet *Skatt på kadmium i vissa produkter och kemiska växtskyddsmedel* (SOU 2017:102), där det också slogs fast att dagens skatt på bekämpningsmedel inte är effektiv och inte uppnår sitt syfte.

En differentierad skatt på bekämpningsmedel behöver vara en del i ett bredare åtgärds paket för att stimulera odlingsmetoder med lägre miljörisker. Intäkterna från skatten skulle med fördel kunna gå tillbaka till sektorn för forskning om och utveckling av växtskydd och odlingsmetoder.

Min fråga till landsbygdsminister Peter Kullgren är:

Vad avser ministern och regeringen att göra åt situationen att riskerna för hälsa och miljö inte minskar avseende bekämpningsmedel, och avser ministern och regeringen att gå vidare med det utredda förslaget om en högre beskattning av preparat förknippade med högre risker och därtill ta vara på erfarenheterna från våra nordiska grannländer?

.....

Emma Nohrén (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren